

FARMASÖTİK TEKNOLOJİ-I

Farmasötik Su

Birimler ve birim dönüştürme neden önemli?

- **Günlük hayatta ve mesleki hayatımızda her zaman gerekli**
- **Yanlış kullanımı önemli hatalara sebep olabilir!**

Küçük hata → Büyük kayıp

Ölçme:

Değeri bilinmeyen bir büyüklüğün '**birim**' olarak isimlendirilen ve özelliği bilinen başka bir büyüklük veya standartla kıyaslanarak değerlendirilmesi.

Birim:

Ölçme işinde kullanılan standart

Birim Sistemleri

Farklı ülkelerde farklı birim sistemleri:

- FPS (ingiliz) birim sistemi (**F**oot-**P**ound-**S**aniye)
- CGS birim sistemi (**S**antimetre-**G**ram-**S**aniye)
- MKS birim sistemi (**M**etre-**K**ilogram-**S**aniye)

Sorun:

Farklı ülkelerdeki bilimsel bulguların anlaşılmasında zorluk

Çözüm :

uluslararası bir birim sisteminin kullanılması   SI

Eczacılıkta kullanılan ölçü sistemleri

	Ağırlık ölçüleri	Hacim ölçüleri
AVORDUPOIS	<i>Ağırlık birimi: grain (gr)</i> 437.5 gr = 1 once (oz) 16.0 oz = 1 pound (lb)	
APOTHECARY	<i>Ağırlık birimi: grain (gr)</i> 20 gr = 1 scruple 3 scruple = 1 dram 8 dram = 1 once 12 ounce = 1 pound (lb)	<i>En küçük hacim birimi : minim</i> 60 minim = 1 fluid dram 8 fluid dram = 1 fluid ounce (fl oz) 16 fl oz = 1 pint 2 pint = 1 quart (qt) 4 qt = 1 galon (gal)
METRİK	<i>Ağırlık birimi: gram (g)</i> 1000 g = 1 kilogram (kg) 100 g = 1 hektagram (hg) 10 g = 1 dekagram (dkg) 0.1 g = 1 desigram (dg) 0.01 g = 1 santigram (cg) 0.001 g = 1 miligram (mg) 0.0001 g = 1 mikrogram (μ g)	<i>Hacim birimi: litre (L)</i> 1000 L = 1 kilolitre (kL) 100 L = 1 hektalitre (hL) 10 L = 1 dekalitre (dkL) 0.1 L = 1 desilitre (dL) 0.01 L = 1 santilitre (cL) 0.001 L = 1 mililitre (mL) 0.0001 L = 1 mikrolitre (μ L)
	1 oz (apothecary) = 31.1 g 1 oz (avoirdupois) = 28.35 g 15.432 gr = 1 g 1 lb = 454 g	16.23 minim = 1 mL 1 fl oz = 29.57 mL 1 pint = 473.2 mL 1 galon = 3785 mL

Uluslararası Birim Sistemi (SI)

Uluslararası Birim Sistemi: 1960'lı yıllarda Paris'te bulunan Uluslararası Ölçü ve Ayarlar Bürosu tarafından geliştirildi.

Diğer isimleri:

- Metrik sistem
- Uluslararası metrik sistem
- SI birim sistemi (**S**ystème **I**nternational de'Unités)

- **Uluslararası sistem birimleri “SI” ile tanımlanır.**
- **SI üç sınıf birim içermektedir.**
  - **Temel birimler**
  - **Türetilmiş birimler**
  - **Tamamlayıcı birimler**

Örneğin:

- **metre, kg temel birimlerdir**
- **alan birimi m^2 ve hacim birimi m^3 türetilmiş birimlerdir.**

SI Temel Birimler

Büyükük	Gösteriliş	Birim ve sembolleri
Kütle	m	kilogram (kg)
Uzunluk	L	metre (m)
Zaman	t	saniye (s)
Elektrik akımı	I, i	Amper (A)
Termodinamik Sıcaklık	T	Kelvin (K)
Madde miktarı	n	mol (mol)
Işık yoğunluğu	Iv	Kandela (cd)

Askatlar

	<u>Simge</u>	
• Desi	d	10^{-1}
• Santis		10^{-2}
• Mili m		10^{-3}
• Mikro	μ	10^{-6}
• Nano	n	10^{-9}
• Piko p		10^{-12}
• Famto	f	10^{-15}
• Atto a		10^{-18}

Katlar

	<u>Simge</u>	
• Deka	da	10
• Hekta	h	10^2
• Kilo k		10^3
• Mega	M	10^6
• Giga G		10^9
• Tera T		10^{12}
• Peta P		10^{15}
• Exa E		10^{18}

Sıcaklık birimi	Sıcaklık birimlerinin eşdeğerleri		
	°C	°K	°F
°C (Celsius)		°C+273.15	1.8 °C+32
°K (Kelvin)	°K-273.15		1.8K-459.4
°F (Fahrenhayt- Fahrenheit)	0.556 F-32	0.556 F+255.3	

Celsius çevirim formülleri		
----------------------------	--	--

İlk ölçek	Çevrilen ölçek	Formül
Celsius	Fahrenheit	$^{\circ}\text{F} = ^{\circ}\text{C} \times 1.8 + 32$
Fahrenheit	Celsius	$^{\circ}\text{C} = (^{\circ}\text{F} - 32) / 1.8$
Celsius	Kelvin	$^{\circ}\text{K} = ^{\circ}\text{C} + 273.15$
Kelvin	Celsius	$^{\circ}\text{C} = ^{\circ}\text{K} - 273.15$

Türetilmiş Büyüklük ve Birimler

Genel olarak, değişik eşitliklerin kullanımı ile 7 temel büyüklükten elde edilen (türetilen) büyüklükler için kullanılır

Örneğin, Uluslararası Birim Sistemi'nde hızın birimi m/s olup iki temel birim olan metre (m) ve saniye (s)'den türetilmiştir

Örneğin,

Alan birimi: m^2

Hacim birimi: m^3

- Sıvı hacimleri için Litre (L) ve m^3 kullanılır.
- 1 L, 1 dm^3 'lük hacimdir (1 dm=10 cm)

SU

- Fizyolojik olarak inert olması,
- Vücut sıvılarının yapısına uygun olması,
nedenleriyle;

Eczacılık alanında en fazla tercih edilen

ÇÖZÜCÜ VE TAŞIYICIDIR

Farmakopelere kayıtlı su çeşitleri

USP 27

1. Arıtılmış su
2. Steril arıtılmış su
3. Enjeksiyonluk su
4. Steril enjeksiyonluk su
5. Bakteriostatik enjeksiyonluk su
6. İrrigasyon için steril su
7. İnhalasyon için steril su

EP 5.0

1. Arıtılmış su
  - a. Büyük hacimli arıtılmış su
  - b. Ambalajlanmış arıtılmış su
2. Yüksek derecede arıtılmış su
3. Enjeksiyonluk su
  - a. Büyük hacimli enjeksiyonluk su
  - b. Steril enjeksiyonluk su

Farmasötik Su

Parametre	saf su	enjeksiyonluk su
pH	5.0-7.0	5.0-7.0
total organik karbon	< 500 ppb	< 500 ppb
total bakteri sayımı	<10 koloni oluşturuucu ünite/ml patojen olmamalı	< 10 cfu/100 ml patojen olmamalı
endotoksin	belirtilmemiş	0.25 unite/ml den az
besleme suyu	musluk suyu	saf su

Pirojen (Ateş yapıcı)

Belirli miktardan fazla enjekte edildiğinde organizmada zararlı hatta zaman zaman ölümcül olabilen ateş yükselmesine ve çeşitli yan etkilere neden olan bileşiklerdir.

- **Bakteri, mantar ve virüslerin metabolik ürünleridir**
- **Suda çözünebilir**
- **Filtrelerden geçebilir**
- **Isıya dayanıklıdır (ısı ile sterilizasyona dayanıklı)**
- **Kompleks yapılı bileşiklerdir.**

Su Arıtma Yöntemleri

- **Ön arıtma**
- **Distilasyon**
- **Deiyonizasyon**
- **Tersine ozmos**
- **Ultrafiltrasyon**
- **Elektrodiyaliz**
- **Elektrodeiyonizasyon**